

Geactualiseerd Transitieplan Jeugd

Tweede actualisatie

3 maart 2014

1 Inleiding

Op 18 februari heeft de Eerste Kamer ingestemd met de Jeugdwet. Dat betekent dat de beleidskaders nu vaststaan en de decentralisatie van de jeugdhulp op 1 januari 2015 in alle gemeenten gerealiseerd moet zijn. Met nog tien maanden te gaan tot de inwerkingtreding van het nieuwe stelsel is de tijd krap. Dat vraagt focus van alle betrokken partijen op de implementatie. “Focus” is dan ook de kernboodschap van dit vernieuwde Transitieplan van Rijk, VNG en IPO. Daarmee omarmen we de bevindingen uit de derde rapportage van de Transitiecommissie Stelselherziening Jeugd (TSJ). In dit Transitieplan wordt de voortgang op de transitie weergegeven en is kritisch gekeken welke activiteiten de komende maanden noodzakelijk zijn voor het slagen van de transitie. Een stevige slag van prioritering heeft plaatsgevonden door een focuslijst toe te voegen aan het *spoorboekje voor gemeenten*, dat is toegesneden op de gemeentelijke processen en plannings.

In de hoofdstukken 2, 3 en 4 van dit plan zijn alle activiteiten opgenomen die de komende tien maanden noodzakelijk zijn om de transitie te laten slagen. Hieronder gaan we eerst kort in op de belangrijkste activiteiten die – ook met het oog op zorgcontinuïteit – in aanvulling op het vorige Transitieplan genomen zijn.

Extra maatregelen Zorgcontinuïteit

In de brief aan de Tweede Kamer van 12 november 2013 zijn in reactie op de bevindingen van de TSJ vervolgacties aangekondigd om continuïteit van taken van de bureaus jeugdzorg, jeugdzorg^{plus} en bovenregionaal aanbod te verwezenlijken. Deze activiteiten zijn volop in uitvoering en maken onderdeel uit van dit Transitieplan. Ondanks deze extra activiteiten heeft de TSJ in haar meest recente rapportage aangegeven dat nog meer nodig is om ervoor te zorgen dat noodzakelijk aanbod van specialistische (vaak bovenregionaal georganiseerde) jeugdhulp op tijd wordt ingekocht door gemeenten. Daarom heeft het Rijk besloten een *Transitie Autoriteit Jeugd* (TAJ) in te stellen. De TAJ is vanaf 1 april 2014 operationeel en kan met gezag opereren om de onderhandelingen tussen gemeenten en aanbieders van specialistische jeugdhulp te versnellen, zodat noodzakelijk aanbod tijdig is ingekocht om per 1 januari 2015 beschikbaar te blijven. In de beginfase van het nieuwe stelsel kan het zijn dat het stelsel nog niet optimaal functioneert. Dit mag niet ten koste gaan van de zorg voor het kind. Voor die uitzonderlijke situaties dat ouders en kinderen niet goed terecht kunnen bij instanties, willen wij een meldpunt hebben waar de ouders en kinderen in het uiterste geval terecht kunnen. De komende periode werken VNG en Rijk dit meldpunt verder uit.

Afspraken jeugd-ggz

Het inkopen van jeugd-ggz vraagt specifieke kennis. Daarom worden de eerste helft van 2014 inkopers van gemeenten geschoold om vanaf de zomer de inkoop van jeugd-ggz goed ter hand te kunnen nemen. Verzekeraars spelen een actieve rol bij de kennisoverdracht aan gemeenten. Omdat kennis over jeugd-ggz niet alleen deze maanden van belang is, zet de VNG een landelijk ondersteuningsprogramma op. Vanuit dit ondersteuningsprogramma worden gemeenten ook na 1-1-2015 bij de inkoop nog enige tijd ondersteund door kennisuitwisseling, deskundigheidsbevordering, maar ook door het opstellen van handreikingen en ondersteunende formats zoals modelovereenkomsten en het bieden van fysieke ondersteuning bij de inkoop in de regio als dat noodzakelijk mocht blijken.

Financiën gemeenten

Voor gemeenten is het met name voor de inkoop van zorg van belang om te weten over welk budget zij beschikken. Eind 2013 zijn de voorlopige cijfers per gemeente bekend gemaakt en zijn financiële expert-teams het land in gegaan om alle gemeenten te informeren over wat dit betekent. De definitieve budgetten worden bekend bij de mei-circulaire van 2014. Dit kan

afwijken van de bedragen die eind 2013 bekend zijn gemaakt. Om gemeenten al wel zekerheid te bieden, heeft het rijk aangegeven dat elke gemeente gegarandeerd kan rekenen op 95% van het budget dat eind 2013 als prognose is genoemd.

Het macrobudget voor het jeugdstelsel is uitgebreid met € 150 miljoen omdat in eerdere berekeningen geen rekening was gehouden met ondersteuning van ouders van kinderen met ggz-problematiek. Voorts is voor de invoeringskosten van gemeenten € 32 miljoen extra beschikbaar gesteld bovenop de al eerder beschikbaar gestelde € 8 miljoen.

Focuslijst met aangepast spoorboekje

Elke gemeente en elke regio bepaalt zelf de wijze waarop de transitie-opdracht wordt vormgegeven. Rijk en VNG ondersteunen gemeenten daarbij met een spoorboekje waarin de mijlpalen en benodigde acties zijn weergegeven. Dit spoorboekje wordt geactualiseerd, met als uitgangspunt een *focuslijst*. Deze lijst geeft – in lijn met de aanbeveling van de TSJ aan gemeenten en regio's om de komende periode scherp te prioriteren – de tien prioriteiten weer voor gemeenten in 2014. Het omvat de zaken die minimaal geregeld moeten zijn om op 1 januari 2015 goede ondersteuning te kunnen bieden aan ouders en kinderen. De focuslijst is opgenomen in hoofdstuk 3. In maart zal de focuslijst en het achterliggende worden aangepast en ter beschikking komen van gemeenten.

Maatwerk: Ondersteuningsteam decentralisatie

In lijn met de aanbeveling van de TSJ zijn wij van mening dat in een decentralisatieproces als deze gemeenten en regio's individuele ondersteuning op maat dienen te kunnen krijgen.

Ondersteuning op maat bij zowel beleidsmatige, juridische, financiële, bestuurlijke als organisatorische vraagstukken. Hiertoe is in opdracht van het Transitiebureau Jeugd en het Transitiebureau WMO door de VNG/KING een Ondersteuningsteam decentralisatie van start gegaan. Het ondersteuningsteam richt zich op de transities voor Jeugd, voor WMO en (eventueel) de Participatiewet. Vanuit het ondersteuningsteam wordt ook nauw samengewerkt met het ondersteuningsprogramma Gemeente van de toekomst van BZK waarin ondersteuning wordt geboden op de verschillende terreinen van de drie decentralisaties.

Modelverordening VNG

Een belangrijke stap voor elke gemeente is het vaststellen van de gemeentelijke verordening. Deze behelst de belangrijkste elementen van het lokale jeugdstelsel. Om gemeenten hierbij te ondersteunen stelt de VNG vanaf 1 april 2014 een modelverordening beschikbaar.

Waarborgen privacy

In de Jeugdwet zijn de randvoorwaarden voor privacy bij het uitwisselen van gegevens weergegeven. De nodige signalen hebben ons bereikt dat het in de uitvoeringspraktijk nog niet altijd eenvoudig blijkt om te bepalen wat te doen in welke situatie – zeker als het gaat om samenwerking tussen meerdere professionals in een gezin. Omdat het waarborgen van privacy van groot belang is en omdat het voor zowel gemeenten, professionals als ouders en kinderen van belang is te weten hoe hiermee om te gaan, is in een aantal acties voorzien:

- VNG/KING ontwikkelt een aantal modellen voor gegevensuitwisseling en voert hier een PIA op uit.
- Het Rijk komt met een Privacy Impact Folder (PIF) voor de uitvoering van de Jeugdwet.
- De VNG draagt zorg voor kennisoverdracht over privacy richting gemeenten.
- De gemeenten ontwikkelen informatiemateriaal voor cliënten, zodat zij weten waar zij op 1 januari 2015 aan toe zijn.

2 Thema's

Dit hoofdstuk belicht themagewijs wat er in het kader van de transitie minimaal moet gebeuren om de transitie per 1 januari 2015 mogelijk te maken. De bevindingen uit de afgelopen periode hebben aanleiding gegeven om de mijlpalen nog eens kritisch te bezien, waar nodig aan te scherpen en aan te vullen.

2.1 Wet- en regelgeving

De Jeugdwet is de basis voor de decentralisatie van de jeugdzorg. De wet biedt gemeenten veel ruimte om de verantwoordelijkheid die zij krijgen voor de jeugdhulp in te richten. Het wettelijk kader bestaat uit:

- Voorstel voor de nieuwe Jeugdwet
- Algemene maatregel van bestuur en eventuele ministeriële regelingen
- Invoeringswet

Voorstel voor de nieuwe Jeugdwet

De nieuwe Jeugdwet treedt per 1 januari 2015 in werking. Publicatie in het Staatsblad was voorzien op 1 januari 2014. Op 17 oktober 2013 is de Jeugdwet door de Tweede Kamer aangenomen en op 18 februari 2014 in de Eerste Kamer.

Verantwoordelijke	Rijk		
Partner	-		
Resultaat	Jeugdwet in werking op 1-1-2015		
Mijlpalen	Gereed	Behandeling ministerraad	Rijk (ministerraad)
	Gereed	Advies Raad van State	Raad van State
	Gereed	Parlementaire behandeling	Tweede Kamer Eerste Kamer
	1 april 2014	Publicatie Staatsblad	Rijk
Afhankelijkheden	AMvB		
Belang	Voorwaardelijk		
Aandachtspunten	-		

AMvB

Een aantal onderwerpen wordt nader uitgewerkt in een AMvB of ministeriële regeling. Dit gaat om onderwerpen als deskundigheidseisen, certificering van instellingen in het gedwongen kader, beleidsinformatie en de ouderbijdrage. Nu het parlement heeft ingestemd met de Jeugdwet, kunnen de AMvB en onderliggende regelingen gereed gemaakt worden ter behandeling in ministerraad, voor de voorhang bij het parlement en voor de adviesaanvraag bij de Raad van State. Tijdens de behandeling van de Jeugdwet in de Tweede Kamer is afgesproken dat de AMvB de voorhangprocedure bij de Kamer doorloopt. De vertraging in de Jeugdwet en de voorhangprocedure leiden ertoe dat de AMvB later dan gepland gepubliceerd kan worden. Dit leidt niet tot problemen in de transitie. Daar waar vertraging gevolgen zou kunnen hebben, zijn maatregelen genomen die ook met betrokken partijen zijn gedeeld of afgestemd.

Verantwoordelijke	Rijk		
Partner	-		
Resultaat	Onderliggende regelgeving in werking voor 1-1-2015		
Mijlpalen	Gereed	Consultatieronde AMvB	Rijk
	Mei-juni	Voorhang AMvB bij parlement	Rijk
	Jul-sept	Advies RvS en Nader rapport	Raad van State, Rijk
	Okt	Publicatie AMvB in Staatsblad	Rijk
	Dec	Publicatie regelingen Jeugdwet	Rijk
Afhankelijkheden	Diverse onderwerpen (zoals deskundigheidseisen, certificering van instellingen in het gedwongen kader en regionale samenwerking) worden		

	in de AMvB of ministeriële regeling uitgewerkt.
Belang	Voorwaardelijk

Modelverordening

Gemeenten kunnen regels stellen ten aanzien van de uitvoering van de Jeugdwet in hun gemeente. Op grond van de Jeugdwet dient de gemeente in ieder geval regels te stellen over hoe en onder welke voorwaarden individuele voorzieningen worden toegekend en de samenloop met voorzieningen uit andere sectoren. De VNG stelt een modelverordening op, die gemeenten hierbij ondersteunt.

Verantwoordelijke		VNG	
Partner		-	
Resultaat		Modelverordening	
Mijlpaal	April 2014	Vaststellen en publiceren modelverordening	VNG
Afhankelijkheden		-	
Belang		Voorwaardelijk	

Invoeringswet

De Jeugdwet zal een aantal (wetgevingstechnische) veranderingen vereisen in andere wetgeving. Het gaat bijvoorbeeld om het aanpassen van verwijzingen en citeertitels, het vervangen van Bureau Jeugdzorg door het college als verantwoordelijke instantie en het in overeenstemming brengen met enkele wetsvoorstellen die nog aanhangig zijn bij het parlement. Nu de Jeugdwet door het parlement is aangenomen kan de invoeringswet naar de Raad van State worden gestuurd. Publicatie van de invoeringswet vindt zo spoedig mogelijk in 2014 plaats.

Verantwoordelijke		Rijk	
Partner		-	
Resultaat		Publicatie Invoeringswet in Staatsblad vóór 1-1-2015	
Mijlpalen	Maart-april	Behandeling ministerraad	Rijk
	Voorjaar	Advies Raad van State	Raad van State
	Voorjaar	Parlementaire behandeling	Tweede en Eerste Kamer
	2014	Publicatie Staatsblad	Rijk
Belang		Voorwaardelijk	

2.2 Financiering

Bij de decentralisatie van de Jeugdhulp worden de verschillende geldstromen die nu in de Jeugdhulp bestaan, gebundeld tot een geldstroom, die deel uitmaakt van het Gemeentefonds. Gemeenten kunnen dan integrale afwegingen maken met betrekking tot de inzet van middelen bij de inkoop van zorg. Gemeenten kunnen beter lokaal maatwerk leveren aan de integrale zorgbehoefte en daarbij vroegtijdige interventies inzetten. De winst van deze aanpak komt bij de gemeente terecht waardoor de financiële prikkels goed komen te staan. Het financieringssysteem wordt hierop ingericht. Dit heeft betrekking op:

- geldstroom van Rijk naar gemeenten;
- inrichting geldstroom gemeenten – zorgaanbieders;
- frictiekosten.

Geldstroom van Rijk naar gemeenten

De geldstroom van Rijk naar gemeenten zal na een ingroeipad verlopen via een objectief verdeelmodel dat onderdeel is van het Gemeentefonds. Hiermee wordt beoogd om een doelmatige besteding van middelen te bewerkstelligen. Alleen in 2015 zal het budget voor gemeenten gebaseerd worden op de uitgaven van jeugdhulp op gemeenteniveau in 2012. Vanaf 2016 zal de verdeelsleutel geleidelijk op meer objectieve kenmerken van gemeenten worden gebaseerd.

Eind 2013 was er bij gemeenten behoefte aan meer duidelijkheid over de budgetten. In december is het macrobudget met 5% verhoogd. De verhoging komt voort uit het feit dat er een nieuwe berekening is gemaakt waarin ook de GGZ-behandeling van ouders in relatie tot de problematiek van kinderen is meegenomen. Bij eerdere berekeningen was dit niet het geval. Met de ophoging is ook een nieuwe verdeling van het budget vastgesteld. Om onduidelijkheden weg te nemen, heeft een ondersteuningsteam vanuit het Rijk eind 2013 de budgetten, berekening en verdeling aan de gemeenten toegelicht. In de meicirculaire voor gemeenten zal het definitieve budget voor gemeenten voor 2015 worden gepubliceerd.

Verantwoordelijke		Rijk	
Partner		VNG	
Resultaat		Macrobudget met objectief verdeelmodel - jaarlijks benodigde middelen per gemeente om te voorzien in hun wettelijke taak voor jeugdhulp met voldoende prikkels voor kwalitatief goede, effectieve en zo goedkoop mogelijke zorg	
Mijlpalen	Gereed	Vaststelling macrobudget en publicatie verdeling van voorlopig budget per gemeente in 2015, uitgaande van historisch model, met zo mogelijk onderscheid naar programma- en uitvoeringskosten.	Rijk
	Mei 2014	Publicatie definitieve historische verdeling voor 2015	Rijk
	Mei 2014	Publicatie objectieve verdeling op basis van de gegevens van 2011	Rijk
	December 2014	Publicatie definitieve verdeling o.b.v. gegevens van 2012	Rijk
Afhankelijkheden		Decentralisatie begeleiding en Participatiewet: mogelijke koppeling van verdeelmodellen binnen sociaal domein/relatie met Gemeentefonds	
Belang		Voorwaardelijk	
Aandachtspunten		Jeugdigen dienen te worden ‘toegedeeld’ aan gemeenten De ervaring die hiermee wordt opgedaan kan later worden benut bij de overdracht van gegevens over cliënten.	

Inrichting geldstroom gemeenten – zorgaanbieders

Gemeenten krijgen grote vrijheid om zorg in te kopen. De gemeenten krijgen een directe financiële relatie met de zorgaanbieders. Zij zullen verschillende vormen van bekostiging en financiering hanteren. De gevolgen voor de bedrijfsvoering van zorgaanbieders, zoals de gevolgen voor hun financiële administratie en ICT-systemen, zullen tijdig in beeld worden gebracht, zodat zorgaanbieders zich op tijd kunnen voorbereiden.

Gemeenten zijn in eerste instantie aan zet om modellen van contractering en inkoop te ontwikkelen. Het ligt voor de hand dat zij voor bepaalde zorgvormen dat in regionaal verband doen. Om te zorgen dat deze vormen niet nodeloos uiteenlopen, is in eerste instantie een handreiking opgesteld. Voor specialistische jeugdhulpvormen met een landelijke schaal maakt de VNG raamcontracten met aanbieders van deze zorg. Voor aanbieders met een bovenregionale schaal en specialistisch aanbod maakt de VNG modelcontracten als ondersteuningsproduct voor regionale inkoop.

Verantwoordelijke		VNG	
Partner		Zorgaanbieders, Rijk, gemeenten	
Resultaat		Standaarden voor inrichting geldstroom, die voldoende ruimte bieden voor gemeenten en zekerheid voor cliënten en zorgaanbieders	
Mijlpalen	Gereed	Handreiking opdrachtgeverschap	Rijk/VNG

	en bekostiging	
Gereed	Vormgeving landelijke afspraken over inkoop specialistische jeugdhulp landelijke schaal	VNG
1 april 2014	Inventarisatie knelpunten en oplossingen voor opdrachtgevers en –nemers gereed (uitwerking in de loop van 2014)	Rijk/VNG/branches
Afhankelijkheden	Inkoopproces gemeenten: de standaarden moeten gereed zijn voordat gemeenten gaan contracteren. Regionalisering: inkoop door samenwerkingsverbanden van gemeenten leidt mogelijk tot andere financiële arrangementen. Ook is tijd nodig om samenwerkingsverbanden te formaliseren, noodzakelijk voor het sluiten van contracten.	
Belang	Voorwaardelijk	
Aandachtspunten	Risico dat administratieve systemen/ICT bij zorgaanbieders (instellingen en vrijgevestigden) niet tijdig zijn aangepast, waardoor bijvoorbeeld het declaratieverkeer niet tijdig op gang komt. Continuïteit van zorgaanbod door tijdige contractering en inkoop	

Frictiekosten

Alle betrokken partijen hebben zich geïmmiteerd aan het realiseren van de continuïteit van zorg en aan het beperken van de frictiekosten. Zie paragraaf 5.5 voor een uitgebreide toelichting op de bestuurlijke afspraken hierover.

Op 31 oktober 2013 hebben de regio's hun regionaal transitiearrangement ingediend. Uit de RTA's kon geen beeld van de frictiekosten noch van de beperking ervan worden gemaakt. Op grond van de bevindingen van het ondersteuningsteam Jeugd en het rapport van de Transitiecommissie Stelselherziening Jeugd over de transitiearrangementen, zijn aanvullende maatregelen getroffen op het gebied van de bureaus jeugdzorg, landelijk werkende en bovenregionale instellingen (zie ook par.2.9). Onderdeel van de maatregelen is dat er een transitieautoriteit wordt gerealiseerd. De invulling van de transitieautoriteit wordt nader uitgewerkt en de autoriteit zal in april worden geïnstalleerd. In het bestuurlijk overleg in maart overleggen Rijk, IPO en VNG over de vraag hoe om te gaan met frictiekosten. In overeenstemming met de besluitvorming kan de transitieautoriteit zich vervolgens per individueel geval een oordeel vormen over de aard en omvang van de frictiekosten en aanbevelingen doen hoe hiermee per geval om te gaan.

Verantwoordelijke		Rijk/IPO/VNG	
Partner			
Resultaat		Afspraken over beperking frictiekosten en over hoe om te gaan met resterende frictiekosten	
Mijlpalen	Gereed	Bestuurlijk akkoord beperking frictiekosten	Rijk/IPO/VNG (bestuurlijk overleg)
	Maart	Nadere afspraken over hoe om te gaan met frictiekosten	Rijk/IPO/VNG (bestuurlijk overleg)
	April	Start Transitieautoriteit (TAJ)	Rijk
	2014-2015	Per individueel geval analyse frictiekosten en bepalen vervolg (maatwerk)	transitieautoriteit
Belang		Voorwaardelijk	
Aandachtspunten		Rol van Zorgverzekeraars Nederland Frictiekosten bij bureaus jeugdzorg	

2.3 Beleidsinformatie/informatievoorziening

Om de transitie – en daar op volgend de transformatie – goed te kunnen vormgeven en monitoren is op allerlei niveaus informatie nodig. Het gaat daarbij om informatie op stelselniveau, ketenniveau en niveau van het individu. In het kader van deze transitie wordt het project beleidsinformatie uitgevoerd. Dit bestaat uit de volgende deelprojecten:

- Beleidsinformatie t.b.v. stelselverantwoordelijkheid Rijk (en gemeenten);
- Gegevensstandaarden voor het jeugddomein;
- Keteninformatie Justitiële Jeugdketens;
- Eenmalige gegevensoverdracht.

Daarnaast voert de VNG samen met KING het project Verkenning Informatievoorziening Sociaal Domein (VISD) uit. VISD en het project Beleidsinformatie werken nauw samen.

Alle deelprojecten in het kader van het project beleidsinformatie voorzien in een privacy impact assessment (PIA), zodat de verworvenheden ervan kunnen worden meegenomen bij de verdere uitwerking van het project. Ook in het VISD-project is een PIA uitgevoerd.

Beleidsinformatie t.b.v. stelselverantwoordelijkheid Rijk en beleidsverantwoordelijkheid gemeenten

Het genereren van beleidsinformatie waarmee het Rijk zijn stelselverantwoordelijkheid voor de Jeugdwet kan waarmaken is nodig om te kunnen beoordelen hoe het stelsel functioneert. Ook gemeenten hebben informatie nodig om de effectiviteit van hun beleid te kunnen toetsen. Het betreft o.a. informatie waaruit blijkt dat gemeenten voldoende kwaliteit bieden, de jeugdhulp efficiënter aanbieden en het beroep op zwaardere en duurdere vormen van jeugdhulp verminderen door meer inzet in het preventieve kader. Voor de beleidsinformatievoorziening is het CBS gevraagd een voorziening te ontwikkelen waarop de zorgaanbieders aangesloten zullen worden en waarmee de informatie voor gemeenten ontsloten zal worden.

Verantwoordelijke		Rijk/VNG	
Partner			
Resultaat		Beleidsinformatiesysteem op basis waarvan de minister voor zijn stelselverantwoordelijkheid kan beoordelen of het stelsel ‘werkt’ en op basis waarvan de gemeenten weten of hun jeugdbeleid ‘werkt’	
Mijlpalen	Gereed	Beslisdocument data en systematiek beleidsinformatie	Rijk
	Gereed	Besluit over landelijke toepassing voorziening	Rijk
	Gereed	Besluit over operationeel plan t.b.v. realisatie voorziening	Rijk/VNG
	September 2014	Testen en pilots afgerond	Rijk/VNG
	December 2014	Aansluiting aanbieders op voorziening en toegang gemeenten tot informatie gerealiseerd	VNG
	1 januari 2015	Nulmeting	Zorgaanbieders
Afhankelijkheden		Tijdige communicatie richting gemeenten over de benodigde aansluiting en ondersteuning van gemeenten bij de aansluiting. De communicatie hierover is inmiddels meegenomen in het implementatieplan informatievoorziening van VNG/KING.	
Belang		Voorwaardelijk	

Gegevensstandaarden voor het jeugddomein

In het huidige jeugdstelsel sluiten standaarden voor beleidsinformatie en andere informatie van het vrijwillige en gedwongen kader niet op elkaar aan. De gegevensstandaarden zijn inmiddels met elkaar in overeenstemming gebracht en vastgesteld.

Verantwoordelijke		Rijk	
Partner		VNG, KING, Ketenpartners	
Resultaat		Op basis van een analyse van een inventarisatie van bestaande gegevensstandaarden, definities in de jeugdketens, worden eisen gesteld aan de gegevensstandaarden sociaal domein zoals deze binnen het project VISD worden opgesteld.	
Mijlpalen	Gereed	Gegevensstandaarden Jeugd gereed	Rijk
Afhankelijkheden		Standaarden bij de andere decentralisaties en op gemeentelijk niveau	
Belang		Voorwaardelijk	
Aandachtspunten		-	

Keteninformatie Justitiële Jeugdketens

In de justitiële jeugdketen zijn twee ketens te onderscheiden:

- De jeugdstrafrechtketen met daarin partners als de politie, het Openbaar Ministerie (OM) de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK), ZM, reclassering en justitiële jeugdinrichtingen.
- De jeugdbeschermingsketen met daarin onder meer de RvdK en de Rechterlijke macht.

Gemeenten worden integraal verantwoordelijk voor de zorg voor jeugd. Uitvoering geven aan kinderscherming- en jeugdreclasseringmaatregelen maakt hier onderdeel van uit. De informatiestromen in de jeugdstrafrechtketen en jeugdbeschermingsketen moeten hierop worden ingericht. Gemeenten moeten berichten kunnen uitwisselen met de justitiële ketenpartners. Bijvoorbeeld voor het indienen van een 'Verzoek tot Onderzoek' bij de Raad voor de Kinderbescherming. Vergelijkbaar geldt dit voor de gecertificeerde instellingen. De interactie tussen gemeenten, gecertificeerde instellingen en de justitiële ketenpartners zal in hoge mate gestandaardiseerd worden. Dit is enerzijds om de rechtsgelijkheid te bevorderen, anderzijds om een efficiënte werking van het systeem te bewerkstelligen. Om dit te standaardiseren is een gemeenschappelijke voorziening (CORV) voor de justitiële keten beschikbaar. In de tweede helft van 2014 zullen de ketenpartijen hierop worden aangesloten. De VNG ondersteunt de gemeenten bij de implementatie.

Verantwoordelijke		Rijk	
Partner		VNG, RvdK, OM	
Resultaat		Keteninformatiseringssysteem	
Mijlpalen	Gereed	Beslisdocument keten- informatisering JB/JR	Rijk
	Gereed	Plan van aanpak realisatie en beheer van de technische voorziening	Rijk
	Gereed	Technische voorziening ingericht	
	1 april 2014	Implementatieplan informatievoorziening	VNG/KING

	December 2014	Ketenpartijen aangesloten op de voorziening	Rijk
Afhankelijkheden		VISD, Programma Jeugdcriminaliteit en Jeugdgroepen, vernieuwing ICT BJZ's, andere ict-initiatieven met impact op de justitiële jeugdketens.	
Belang		Voorwaardelijk	
Aandachtspunten		Privacy-aspecten van de persoonsgegevens die uitgewisseld moeten worden. Tijdige (voorbereiding van de) aansluiting van gemeenten op de voorziening.	

Eenmalige gegevensoverdracht

Voor het realiseren van de continuïteit van zorg is informatie over de populatie die in zorg is noodzakelijk. Er moet bezien worden of en over welke individuele klantgegevens de gemeenten dienen te beschikken om de continuïteit van zorg in 2015 te kunnen garanderen van cliënten die op 31-12-2014 in zorg zijn dan wel een indicatie hiervoor hebben ontvangen. Eind 2013/begin 2014 is een privacy impact assessment (PIA) uitgevoerd. De aanbevelingen hieruit zijn overgenomen. Bijgevolg zal nogmaals gekeken worden voor welke cliëntgroepen daadwerkelijk gegevens nodig zijn en welke gegevens dat dat zijn. De juridische basis voor overdracht is opgenomen in de Jeugdwet.

Verantwoordelijke		Rijk	
Partner		VNG/IPO/Rijk	
Resultaat		Afspraken over eventuele eenmalige gegevensoverdracht i.h.k.v. continuïteit van zorg	
Mijlpalen	Mei 2014	Vaststelling van noodzaak tot overheveling van indiv. cliëntgegevens en vaststelling van welke cliëntgegevens	Rijk/IPO/VNG
	Zomer 2014	Vaststelling plan van aanpak	Rijk/IPO/VNG
Afhankelijkheden		In de wet- en regelgeving moet de bevoegdheid voor gegevensoverdracht geregeld worden. Dat is inmiddels in de Jeugdwet, die door het parlement is aanvaard, gebeurd.	
Belang		Voorwaardelijk	
Aandachtspunten		-	

Privacyaspecten

De juridische basis voor informatievoorziening en gegevensverstrekking is opgenomen in de Jeugdwet. Van belang is dat de informatievoorziening en gegevensverwerking binnen het nieuwe stelsel aan alle privacyeisen voldoet. In dat kader zal vanuit VNG/KING voor de gemeenten een aantal modellen voor gegevensuitwisseling worden ontwikkeld waarop vervolgens een PIA wordt gedaan. Wanneer de gemeentelijke gegevensuitwisseling al te veel afwijkt van een van de primaire VNG-modellen, dan kan een gemeente zelf besluiten een PIA op hun gegevensuitwisseling te doen.

Verantwoordelijke		Rijk	
Partner		VNG, Rijk	
Resultaat		Informatievoorziening binnen het nieuwe jeugdstelsel voldoet aan de privacyregelgeving	
Mijlpalen	Mei	Modellen voor gegevensuitwisseling voor gemeenten gereed	VNG/KING
	Juni-sept	PIA's op modellen	Rijk, VNG
	September	Privacy Impact Folder gereed (PIF)	Rijk, VNG

2014-2015	Kennis- en informatieoverdracht	VNG
2015	Audits op toepassing modellen	Rijk, VNG
Afhankelijkheden	-	
Belang	Randvoorwaardelijk	
Aandachtspunten	-	

Project Verkenning Informatievoorziening Sociaal Domein (VISD)

De VNG voert met KING het project Informatisering Sociaal Domein uit dat standaarden en ICT ontwikkelt voor de 3 decentralisaties op het sociale domein. Verder voert dit project een verkenning uit naar welke ICT-functionaliteit nodig is om op gemeentelijk niveau het principe van één-gezin, één-plan en één-informatievoorziening te realiseren, evenals naar de beleidsinformatie die gemeenten nodig hebben. De verkenning op het sociaal domein werkt in nauwe samenwerking uitgevoerd met de activiteiten op het gebied van beleidsinformatievoorziening in voorgaande paragrafen. In 2013 is het vervolg op het VISD-project vastgesteld in de ledenvergadering van de VNG.

Verantwoordelijke		VNG
Partner		Rijk
Resultaat		Op basis van onder andere de vastgestelde gegevensstandaarden jeugd, worden eisen gesteld aan de gegevensstandaarden sociaal domein zoals deze binnen het project VISD worden opgesteld
Mijlpalen	Gereed	Advies VISD VNG
	Gereed	Voorstel vervolg op VISD gereed VNG
Afhankelijkheden		De mogelijkheid tot synchronisatie van de gegevensstandaarden is afhankelijk van de snelheid van andere decentralisatietrajecten
Belang		Optioneel
Aandachtspunten		

2.4 Kwaliteit en toezicht

Het college van BenW heeft vrijheid om de jeugdhulp in te richten. Zij zijn er daarbij verantwoordelijk voor dat de jeugdhulp die ingezet wordt kwalitatief goed is. Bij het organiseren van de jeugdhulp zullen zij hierover beleid maken en zich hierover verantwoorden aan de gemeenteraad. In het kader van de transitieondersteuning wordt gemeenten ondersteuning geboden via onder meer een aantal werkagenda's waarbij deze thema's aan de orde komen.

Op een drietal punten heeft het Rijk een taak – naast uiteraard de algemene stelselverantwoordelijkheid:

- Het borgen van de kwaliteit van de jeugdbescherming en jeugdreclassering door het inrichten van een certificeringsstelsel;
- Het toezicht op de naleving en de handhaving van de regelgeving door de jeugdhulpaanbieders;
- De harmonisatie van de verschillende professionaliseringstrajecten.

Certificering

Certificering van instellingen voor jeugdbescherming (JB) en jeugdreclassering (JR) is het verlenen van een certificaat als aan bepaalde basiskwaliteitseisen is voldaan.

Certificering omvat het geheel van activiteiten op grond waarvan een onafhankelijke, deskundige en betrouwbare instelling vaststelt en schriftelijk kenbaar maakt dat er een gerechtvaardigd vertrouwen bestaat dat een duidelijk omschreven product, proces, systeem, organisatie of een persoon voldoet aan de vooraf gestelde eisen. Gemeenten mogen uitsluitend contracten afsluiten voor het uitvoeren van JB en JR met instellingen die een dergelijk certificaat bezitten. De Jeugdwet geeft de basis voor de aanwijzing van een certificerende instelling bij ministeriële regeling en de wet stelt het normenkader vast. Met de publicatie van de AMvB kunnen de reeds verstrekte (pro-forma) certificeringen van instellingen worden omgezet naar een formele certificering. De publicatie van de AMvB in de totstandkoming van de Jeugdwet en AMvB heeft daarmee geen gevolgen voor de certificeringen en de afspraken van gemeenten met (te certificeren) instellingen.

Verantwoordelijke		Rijk	
Partner		VNG/IPO	
Resultaat		Door middel van certificering is de kwaliteit van de jeugdbescherming en jeugdreclassering geborgd	
Mijlpalen	Gereed	Publicatie concept-normenkader certificering	Rijk
	Gereed	Bekendmaking certificerende instelling	Rijk
	Gereed	Start pro forma-certificeringen JB/JR	Rijk
	1 april 2014	Publicatie ministeriële regeling	Rijk
	1 april 2014	Vaststellen definitief normenkader	Rijk
	1 april 2014		Rijk
	Najaar 2014	Aanwijzing certificerende instelling Formele certificering van JB/JR-instellingen	Rijk
Afhankelijkheden		Na vaststelling van de Jeugdwet en de AMvB kan het normenkader worden vastgesteld, kan de certificerende instelling formeel worden aangewezen en kunnen de instellingen feitelijk gecertificeerd worden.	
Belang		Voorwaardelijk	
Aandachtspunten		-	

Toezicht

In de nieuwe Jeugdwet heeft de Inspectie Jeugdzorg (IJZ) als taak het onderzoeken van de kwaliteit in algemene zin en houdt de IJZ samen met de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) toezicht op de naleving van de wet. De Inspectie VenJ (IVenJ) houdt toezicht voor zover het betreft de uitvoering van strafrechtelijke beslissingen. De positie van de drie inspecties en hun rol op het jeugddomein is verschillend, maar zij treden in het kader van de Jeugdwet op als ware het één Rijksinspectie. Gemeenten kunnen bij het verlenen van de opdracht aan jeugdhulpaanbieders nadere eisen stellen en moeten over de uitvoering van het jeugdbeleid verantwoording afleggen aan de gemeenteraad.

De IJZ en de IGZ stellen ten behoeve van de uitoefening van hun taak in afstemming met IVenJ een toezichtvisie op, gericht op het nieuwe jeugdstelsel. Deze visie bevat de invulling van de taken en rollen van het landelijk toezicht op de jeugdhulp. Hierin wordt ook aandacht besteed aan de samenwerking tussen IJZ en IGZ, de handhavinginstrumenten en de wijze waarop de inspectie haar handhavinginstrumenten inzet.

Een belangrijk uitwerkpunt is hoe de samenwerking tussen inspecties en gemeenten vormgegeven wordt, zodat de inspecties rekening kunnen houden met de behoeften van gemeenten. Dit is door de inspecties (met betrokkenheid VWS en VenJ) en VNG/gemeenten uitgewerkt in het Afsprakenkader toezicht dat februari 2014 gereed is gekomen.

Verantwoordelijke		Rijk (VWS en VenJ)	
Partner		Inspectie (IJZ en IGZ) en VNG	
Resultaat		Het Afsprakenkader Toezicht omvat samenwerkingsafspraken tussen VNG/gemeenten en de inspecties.	
Mijlpalen	Gereed	Toezichtvisie	Rijk
	Gereed	Afsprakenkader toezicht	VNG/Rijk
Afhankelijkheden		-	
Belang		Optioneel	
Aandachtspunten		-	

Facilitering kwaliteitskader Jeugd

De Jeugdwet bevat de norm van de verantwoorde werktoedeling en daarmee de verplichting om geregistreerde jeugdprofessionals in te zetten. In het uitvoeringsbesluit onder de Jeugdwet wordt de norm van de verantwoorde werktoedeling uitgewerkt¹. Rijk en VNG faciliteren een traject waarbij het veld afspraken maakt over de operationalisering hiervan in een breed kwaliteitskader jeugd.

Verantwoordelijke		Rijk
Partner		
Resultaat		Breed kwaliteitskader jeugd Professionaliseringsparagraaf uitvoeringsbesluit
Mijlpalen	Gereed	Bestuurlijke afspraken over ontwikkeling kwaliteitskader jeugd professionalisering
	2014	Wijziging Wjz treedt in werking
	eind 2014	Breed kwaliteitskader jeugd opgeleverd door veld, gefaciliteerd door Rijk en VNG
	eind 2014	Professionaliseringsparagraaf in het Uitvoeringsbesluit onder de Jeugdwet is gereed voor inwerkingtreding per 1 januari 2015.
Afhankelijkheden		-
Belang		Randvoorwaardelijk
Aandachtspunten		Gemeenten moeten worden geïnformeerd over de inhoud en consequenties van het professionaliseringsproject.

2.5 Regionale samenwerking

Gemeenten zullen gaan samenwerken om schaalvoordelen te behalen, financiering te organiseren, financiële risico's te beperken en continuïteit van zorg (in de transitiefase) te waarborgen. Op een aantal onderwerpen zoals AMHK, jeugdbescherming en jeugdreclassering is bij of krachtens de wet geregeld dat regionale samenwerking verplicht is. De VNG draagt er zorg voor dat deze afspraken gemonitord worden en stimuleert dat de samenwerkingsverbanden landelijk dekkend zijn. Uit onderzoek van de VNG blijkt dat inmiddels voortgang is geboekt, maar er resteren aandachtspunten die gemeenten de komende tijd moeten oppakken. Hiervoor bieden het Rijk en VNG gezamenlijk de nodige (maatwerk)ondersteuning. Indien het gemeenten alsnog niet lukt om een passende en dekkende indeling te maken, kan het Rijk ook een indeling vaststellen in bijvoorbeeld een ministeriële regeling.

Verantwoordelijke		VNG
Partner		
Partner		Gemeenten, Rijk
Resultaat		Er is een landelijk dekkend netwerk van regionale samenwerkingsverbanden om zo kwalitatief goede zorg te kunnen leveren, in ieder geval voor het AMHK, JB en JR, gesloten jeugdhulp en bepaalde vormen van gespecialiseerde zorg.
Mijlpalen	Gereed	Regionale samenwerkingsverbanden zijn bekend
	Gereed	Voorlopige omvang van de taak en middelen per gemeente is bekend (uitgaande van historisch model)

¹ TK 2013/14, 31 839, nr. 326

	Gereed	Start ondersteunings-programma AMHK	VNG
	Gereed	Regionaal transitie arrangement per regio vastgesteld	VNG
	2014	Besluit over of samenwerkingsverbanden worden vastgelegd in wet- en regelgeving	Rijk
Afhankelijkheden		Discussie rond de indeling van regio's in andere delen van het sociale domein	
Belang		Voorwaardelijk	
Aandachtspunten		Het AMHK wordt wettelijk verankerd in de Wmo, maar het AMHK blijft een belangrijk onderdeel uit de jeugdketen. De samenhang met de jeugdketen, maar ook met de volwassenenketen moet worden geborgd	

2.6 Landelijke afspraken tussen gemeenten

Gemeenten maken samen afspraken over een aantal onderwerpen waarover zij niet in hun eentje kunnen beslissen of organiseren of die ingewikkeld zijn om samen te regelen. Zij doen dat via de VNG als eerste aanspreekpunt en gesprekspartner van het Rijk. Uiteraard zijn ook G4, G32 en individuele gemeenten hierbij betrokken. Het gaat primair om afspraken over toekomstige randvoorwaardelijke functies (financiering en aansturing).

Landelijk overleg en landelijke afspraken samenwerkingspartners

Naast het onderwerp landelijke afspraken over inkoop, speelt ook de toekomstige financiering van randvoorwaardelijke functies. Dat zijn functies in het jeugdhulpstelsel die niet de directe zorginhoud betreffen, maar voorwaardenscheppend zijn aan het functioneren van het stelsel. Denk daarbij aan functies als kennisontwikkeling, laagdrempelige vraagbaak voor kinderen, expertise op specifieke terreinen als adoptie. Het is logisch dat Rijk en VNG afspraken maken over toekomstige financiering en aansturing. De ledenvergadering van de VNG heeft hierover in november 2013 een besluit genomen. Met de vier betrokken partijen (Kindertelefoon, Vertrouwenswerk, Stichting Opvoeden, Stichting Adoptievoorzieningen) wordt dit uitgewerkt.

Verantwoordelijke		VNG	
Partner		Rijk	
Resultaat		De huidige randvoorwaardelijke functies en de organisaties die deze functies uitvoeren, zijn op een goede manier geborgd en ingericht op 1/1/2015	
Mijlpalen	Gereed	Principeafpraak BO over wat Rijk nog financiert en wat naar gemeenten gaat van de randvoorwaardelijke functies	VNG en Rijk
	Gereed	Voorstel samen met betrokken organisaties over toekomstige financiering richting Ledenvergadering van de VNG	VNG
	Gereed	Keuze in Ledenvergadering van de VNG	
	1 juli 2014	Inrichting toekomstige governance en financiering	
Afhankelijkheden		-	
Belang		Voorwaardelijk	
Aandachtspunten		-	

2.7 Afspraken gemeenten en zorgverzekeraars

Om een zachte landing bij gemeenten mogelijk te maken, zijn afspraken nodig over de overdracht van kennis en informatie van zorgverzekeraars aan gemeenten over de inkoop van de jeugd-ggz. De afspraken zijn februari 2014 tot stand gekomen en per brief aan de Tweede Kamer gezonden.

Om continuïteit van zorg tussen 18- en 18+ te kunnen realiseren is het van belang dat de Jeugdwet en de Zvw in de praktijk op elkaar aansluiten. Gemeenten en zorgverzekeraars maken daartoe afspraken over:

- de wijze waarop integrale hulp kan worden geboden als een jeugdige zowel jeugdhulp nodig heeft als somatische zorg;
- de wijze waarop de zorg aan volwassenen kan worden afgestemd op de jeugdhulp aan jeugdigen (als er gezinsbehandeling nodig is);
- continuïteit van zorg als een jeugdige 18 jaar wordt.

Verantwoordelijke		Zorgverzekeraars (ZN) en VNG	
Partner		Rijk	
Resultaat		Afspraken over overdracht van kennis en informatie. Afspraken om jeugdhulp en somatische zorg op elkaar af te stemmen en continuïteit van zorg van 18-/18+ te realiseren.	
Mijlpalen	Gereed	Afspraken kennisoverdracht afgerond, overdracht gestart	ZN en VNG
	December 2014	Zorgverzekeraars hebben kennis overgedragen	ZN en VNG
	Najaar 2014	Afspraken aansluiting Jeugdwet/Zvw gereed	ZN en VNG
Belang		Voorwaardelijk	

2.8 Continuïteit van zorg: taken bureaus jeugdzorg en landelijk werkende instellingen JB/JR

De bestuurspartners (Rijk, IPO en VNG) hebben afspraken gemaakt dat gemeenten en BJZ's tot 28 februari 2014 de tijd krijgen om afspraken te maken over de continuïteit van de functies van het BJZ en de benodigde infrastructuur. Voor regio's waar géén afspraken zijn gemaakt tussen gemeenten en BJZ zal een overgangsregeling van toepassing worden. In deze overgangsregeling krijgen de BJZ's van gemeenten een budgetgarantie van minimaal 80% voor het jaar 2015 op basis van het budget van 2014. De regeling wordt thans uitgewerkt wordt opgenomen in de Invoeringswet.

Van alle 42 regio's hebben wij eind februari een brief ontvangen over de gemaakte afspraken. De afspraken worden geïnventariseerd en in het bestuurlijk overleg van maart zal worden besloten over de vervolgaanpak, waarbij ook de overgangsregeling en de frictiekosten onderwerp van besluitvorming zullen zijn.

Verantwoordelijke		Rijk	
Partner		IPO, VNG	
Resultaat		de continuïteit van de functies van het BJZ en de benodigde infrastructuur waarborgen	
Mijlpalen	Gereed	Afspraken over continuïteit van functies en benodigde infrastructuur	Gemeenten, BJZ's
	Begin maart	Opmaken beeld	Rijk, IPO, VNG
	Feb-maart	Overgangsregeling gereed	Rijk
	Maart	Besluit over vervolgaanpak	Rijk, IPO, VNG
Belang		Voorwaardelijk	

2.9 Continuïteit van zorg: bovenregionale en landelijk werkende instellingen

Uit de ervaringen van het ondersteuningsteam jeugd (OTJ) en de rapportage van de transitiecommissie (TSJ) blijkt dat in diverse regio's bovenregionaal en landelijk werkende jeugdhulpaanbieders onvoldoende betrokken zijn in het inkoopproces van de gemeenten en regio's. Om de continuïteit van zorg te kunnen waarborgen zijn een aantal additionele maatregelen genomen.

- Voor de gemeenten heeft de VNG een collectief representatiemodel vastgesteld, waarmee gemeenten met kleine aantallen cliënten die zorg krijgen van een instelling die niet in de transitiearrangementen is opgenomen, voor deze cliënten aansluiten bij de afspraken die de regio met het grootste aantal cliënten heeft gemaakt.
- De VNG heeft de functies onder het landelijk transitiearrangement uitgebreid.
- Uit nadere analyses blijkt dat in sommige regio's en gemeenten - vanuit het oogpunt van een dekkend zorgaanbod – nog onvoldoende met instellingen in gesprek zijn om afspraken te maken. De kennis en info over de betreffende gevallen worden met de regio's en gemeenten gedeeld opdat zij alsnog met instellingen afspraken kunnen maken.
- Transitieautoriteit zal zich per individueel geval een beeld vormen van de gevallen waarin aanbieders onvoldoende betrokken zijn in de zorginkoop door gemeenten en regio's en hierop interveniëren.

Verantwoordelijke		Rijk	
Partner		VNG	
Resultaat		Continuïteit van zorgaanbod bij gemeenten vanuit bovenregionale en landelijke instellingen	
Mijlpalen	1 april	Transitieautoriteit operationeel	Rijk
Belang		Voorwaardelijk	

2.10 Continuïteit van zorg: gesloten jeugdhulp

Met de stelselwijziging worden gemeenten ook verantwoordelijk voor gesloten jeugdhulp. Gegeven de leveringsplicht als de rechter een machtiging gesloten jeugdhulp verleent, dienen gemeenten te zorgen voor voldoende capaciteit van gesloten jeugdhulp. In lijn met de aanbevelingen van de transitiecommissie (TSJ) bepalen VNG, Jeugdzorg Nederland en het Rijk de benodigde capaciteit en maken gemeenten en instellingen op regionaal niveau afspraken over de af te nemen capaciteit en bekostiging.

Verantwoordelijke		Rijk, VNG en JN	
Partner		-	
Resultaat		Afspraken over af te nemen capaciteit en bekostiging	
Mijlpalen	Maart 2014	Besluit over te decentraliseren capaciteit	Rijk, VNG
	1 mei 2014	Bovenregionale afspraken over capaciteit en bekostiging	Rijk, VNG, instellingen
Belang		Voorwaardelijk	

2.11 Continuïteit van zorg: Transitieautoriteit Jeugd (TAJ)

De fase waarin het inkoopproces zich nu bevindt dwingt tot nadere maatregelen om te voorkomen dat noodzakelijke jeugdhulp, uitvoering van kindbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering straks niet meer beschikbaar is. Met name bovenregionaal werkende aanbieders die verder af staan van het gemeentelijk besluitvormingsproces, ontbreekt het vaak nog aan voldoende duidelijkheid over de omzet die zij in 2015 aanvullend op de inkomsten uit lopende zaken mogen verwachten². Bestuurders van aanbieders moeten begin 2014 beslissingen nemen over de bedrijfsvoering. De onzekerheid kan hen dwingen tot maatregelen die de continuïteit van zorg kunnen bedreigen. Daarom heeft het Rijk de

² Vanaf het eerste kwartaal van dit jaar is die duidelijkheid over de omzet nodig, omdat bestuurders met het oog op hun bestuursverantwoordelijkheid, de accountantsverklaring 2013 en de doorlooptijden van ontslagprocedures, op korte termijn maatregelen zullen moeten nemen als het afzetperspectief van (delen) van hun organisatie voor komend jaar nog niet duidelijk is.

oprichting van een Transitie Autoriteit Jeugd (TAJ) aangekondigd tijdens de behandeling van de Jeugdwet in de Eerste Kamer.

De TAJ moet er voor zorgen dat aanbieders en gemeenten alsnog voldoende tijd en ruimte krijgen om tot inkoopafspraken te komen die de continuïteit van de jeugdhulp verzekeren en voorkomen dat functies van jeugdhulp, kinderbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering die niet gemist kunnen worden ongewild verdwijnen. De TAJ krijgt tot taak:

- op verzoek van organisaties te bemiddelen tussen deze organisaties en gemeenten;
- gemeenten te adviseren bij de inkoop van die functies van jeugdhulp waarvan de continuïteit van zorg mogelijk onder druk komt te staan;
- organisaties te adviseren bij het doorvoeren van noodzakelijke sanering;
- de bewindslieden te adviseren over het geven van een bestuurlijke aanwijzing aan gemeenten;
- de bewindslieden te adviseren over het bieden van ondersteuning bij frictiekosten van instellingen in bijzondere gevallen.

De TAJ zal worden ingesteld voor een periode van drie jaar. Naar verwachting zal de TAJ op 1 april 2014 zijn werkzaamheden starten.

Verantwoordelijke	Rijk
Partner	VNG, IPO
Resultaat	Instellingen zijn in staat de benodigde zorg te leveren
Mijlpalen	1 april
Belang	Transitieautoriteit operationeel Rijk
	Voorwaardelijk

3 Gemeentelijke cyclus

Met nog maar tien maanden tot de inwerkingtreding van de nieuwe Jeugdwet, staan gemeenten voor een grote opgave. In aanloop naar de regionale transitiearrangementen (RTA's) is heel veel werk verzet in de jeugdzorgregio's. Vervolgens zijn regio's verder gegaan met de uitwerking van deze RTA's en de invulling van de arrangementen op gemeentelijk niveau. Tien maanden voor de inwerkingtreding van de Jeugdwet komt de vraag steeds vaker op: zijn gemeenten er klaar voor?

Gemeenten staan voor de grote opgave om ervoor te zorgen dat zij afspraken hebben met zorgaanbieders en zodat op 1-1-2015 een passend en dekkend zorgaanbod voorhanden is. Maar daarnaast hebben gemeenten ook een grote opgave in de eigen gemeentelijke organisatie: is alles op tijd ingebed in de interne processen? De transitie is veelal regionaal opgepakt, maar ook lokaal moet het op orde zijn: van 'toegang tot facturatie'. Jeugdhulp is niet alleen de uitvoering, maar moet straks onderdeel zijn van de gemeentelijke planning- en controlcyclus. Om de bezuinigingen op te kunnen vangen dienen gemeenten reeds in 2014 te starten met andere manier van werken (transformatie). Er is nog veel onbekend over diverse zorgsoorten, financiering van zorginstellingen, verantwoording en budgetten. Juist op deze onzekerheid moeten gemeenten anticiperen. Dit begint met een en ander goed in de eigen organisatie te regelen.

Omdat gemeenten nog veel werk moeten verzetten en de tijd beperkt is, is het noodzakelijk om prioriteiten stellen in de implementatie en te focussen op een aantal thema's. Op basis van consultatie van verschillende partijen (gemeenten, zorgaanbieders, huidige financiers, cliënten, TSJ) is een focuslijst voor gemeenten opgesteld waarin 10 prioriteiten zijn opgenomen die minimaal geregeld moeten zijn om op 1 januari 2015 goede ondersteuning te kunnen bieden aan ouders en kinderen. Het opstellen van deze lijst geeft ook invulling aan de aanbeveling van de TSJ aan gemeenten en regio's om de komende periode scherp te prioriteren.

Hieronder worden de tien resultaten weergegeven waarop gemeenten zich in 2014 zouden moeten richten. Hoe een gemeente deze behaalt, is altijd afhankelijk van de lokale en regionale context.

Focuslijst met prioriteiten voor gemeenten

1. Interne processen bij de gemeente functioneren; van beleid tot uitvoering is de jeugdzorg verankerd in de organisatie en er is voldoende capaciteit en kennis beschikbaar.
2. De gemeente heeft duidelijkheid over de budgetten en aantallen voor de jeugd-AWBZ, en specifiek het deel PGB daarin.
3. (Beleids)informatie is voldoende in kaart om aan de hand hiervan te kunnen sturen.
4. Toegang is op orde: gemeenten hebben een laagdrempelige, herkenbare, integrale toegang voor jeugd georganiseerd, waar signalen, vragen over en verzoeken om hulp snel wordt geboden of wordt doorverwezen. Zowel deskundigheid als mandaten van de professionals zijn geregeld. Hiertoe behoort ook crisiszorg: van zorgmelding tot 24 uren opvang.
5. De ketensamenwerking van eerstelijnsgeneralisten, gespecialiseerde zorg, gemeente, huisarts et cetera staat en partijen zijn goed op elkaar aangesloten. Men weet elkaar tijdig te vinden en er zijn afspraken over gegevensuitwisseling en privacy gemaakt.
6. De gemeente is aangesloten op de jeugdbeschermingsketen / het gedwongen kader door a) afspraken met de raad voor de kindbescherming b) afspraken met gecertificeerde instellingen c) de koppeling CORV. Werkprocessen moeten hierop worden ingericht.
7. Het AMHK is ingericht.
8. Zorgcontinuïteit is geregeld en er blijft een passend en dekkend aanbod; er zijn afspraken zijn met bovenregionale aanbieders.
9. Er zijn afspraken over regionale samenwerking en de regionale inkooporganisatie staat en functioneert.
10. Beleidsplan en verordening zijn op 31 oktober 2014 goedgekeurd door de raad.

Deze tien prioriteiten worden momenteel uitgewerkt, leidend tot een omschreven lijst met achterliggend een aangepast spoorboekje. In de lijst en het spoorboekje wordt omschreven wat gemeenten op 1 januari 2015 geregeld zouden moeten hebben, en welke acties, tussenmijlpalen en alternatieve scenario's mogelijk zijn. Ook wordt aangegeven welke informatie en ondersteuning beschikbaar is. De focuslijst en het aangepaste spoorboekje zullen maart 2014 beschikbaar komen voor gemeenten.

4 Transitie- en transformatiebegeleiding

4.1 Inleiding

Het Rijk en de VNG spannen zich in om er voor te zorgen dat gemeenten optimaal in staat zijn om de bedoelde doelen van de stelselwijziging te realiseren. Daarom is zowel de transitie als een transformatie noodzakelijk. De ministeries van VWS en VenJ en de VNG hebben gezamenlijk een ondersteuningsprogramma opgezet om alle partijen en professionals te faciliteren in de overgang naar een nieuw stelsel. Het programma betreft: werkagenda's, de samenwerking met veldpartijen en het ondersteunende Transitiebureau. Daarnaast wordt, specifiek voor de transformatie, een transformatieagenda ontwikkeld.

4.2 Transitiebureau Jeugd

Om op 1 januari 2015 klaar te zijn voor de uitvoering van de taken moeten de werkprocessen bij gemeenten en jeugdhulporganisaties dit jaar zijn ingericht. De activiteiten van het Transitiebureau (samenwerking tussen VWS, VenJ en VNG) zijn erop gericht om gemeenten en jeugdhulporganisaties maximaal te ondersteunen bij dit proces.

Een van de ondersteuningsproducten is het spoorboekje waarvan de weerslag is opgenomen in voorgaande hoofdstuk 3. Dit spoorboekje is geactualiseerd en beschrijft onder andere de belangrijkste mijlpalen die in 2014 moeten worden gezet door gemeenten om op 1-1-2015 geheel klaar te zijn voor de uitvoering van de jeugdhulptaken. De ondersteuning sluit aan bij deze mijlpalen. Op deze manier wordt focus in de ondersteuning aangebracht.

Ondersteuningsteams

Het is belangrijk dat gemeenten en regio's in dit implementatie jaar praktisch ondersteund worden bij zowel beleidsmatige, juridische en financiële als bestuurlijke en organisatorische vraagstukken. Om goed aan te sluiten bij het tempo van het lokale en regionale transitieproces wordt zoveel mogelijk maatwerkondersteuning geboden.

Hiertoe is in opdracht van het transitiebureau jeugd en WMO door de VNG/KING een ondersteuningsteam decentralisatie van start gegaan. Het team (kortweg: OTD) richt zich op de transities voor Jeugd, WMO, en (eventueel) de Participatiewet. Het werkt vraaggericht en handelt individuele vragen van gemeenten en regio's af. Concreet betekent dit de volgende activiteiten:

- Vragen beantwoorden, verdiepen en waar nodig van een vervolgadvisie voorzien;
- Warme doorverwijzing en makelaar zijn naar experts en procesondersteuners, zowel binnen (VNG, VWS, KING en BZK) als buiten de verantwoordelijke organisaties (kennisinstituten en marktpartijen);
- Signaleringsfunctie van actuele thema's naar de transitiebureaus;
- Verbindingsfunctie naar onder andere de accountmanagers en ambassadeurs van lopende programma's/projecten vanuit ministeries en VNG/KING;
- Bijdragen aan learn en sharebijeenkomsten georganiseerd vanuit de transitiebureaus;
- Registratie van inkomende vragen en de afhandeling ervan.

Een voorbeeld van een vorm van ondersteuning is de ondersteuning in het kader van risicomanagement. Uit de transitie-monitor is gebleken dat nog maar een beperkt aantal gemeenten het risicomanagement goed heeft ingericht. Om hierbij te ondersteunen kunnen gemeenten en hun samenwerkingspartners worden gefaciliteerd bij de organisatie van een zogenaamde versnellingskamer waarmee in een regio de transitierisico's in kaart gebracht kunnen worden. Daarmee kan een gemeente of regio haar implementatieplan bijstellen.

Vanuit het OTD wordt nauw samengewerkt met het ondersteuningsprogramma 'Gemeente van de toekomst' van BZK waarin veel ondersteuning wordt geboden op het terrein van regionale samenwerking.

Gelet op het belang dat gemeenten op tijd klaar zijn voor de inkoop van GGZ- en AWBZ-zorg en dat gemeenten klaar zijn voor beleidsinformatievoorzieningen (incl. keteninformatie) is er een speciaal ondersteuningsprogramma hiervoor ingericht. Dit wordt vanuit KING ondersteund.

Het transitiebureau jeugd, het OTD en de specifieke ondersteuningsprogramma's werken zeer nauw met elkaar samen en wekelijks vindt afstemming van activiteiten plaats.

Maatwerk in ondersteuning van gemeenten: Transitie-monitor Jeugd

De ondersteuning vanuit het transitiebureau wordt mede bepaald door de informatie uit de transitie-monitor jeugd. In de digitale transitie-monitor – ontwikkeld in opdracht van het Transitiebureau – geven gemeenten de hand van een vragenlijst aan hoe ver zij zijn in het transitieproces. De vragen corresponderen met de mijlpalen uit het spoorboekje voor gemeenten. Aan de hand van de monitor heeft een gemeente doorlopend inzicht in de voortgang van de transitie. De monitor biedt niet alleen inzicht in het transitieproces per gemeente, maar geeft ook inzicht in hun ondersteuningsbehoefte bij gemeenten. Het Transitiebureau speelt hierop in door gerichte ondersteuning vanuit het bureau aan te bieden. Naar verwachting zal de informatie uit de monitor drie keer worden ingezet in 2014.

Ondersteuning via kennis- en informatieoverdracht

Naast maatwerkondersteuning worden vanuit het transitiebureau op verschillende onderwerpen – in nauwe samenwerking met de inhoudelijke werkgroepen die door de VNG worden getrokken – handreikingen en factsheets uitgebracht en worden informatie- en scholingsbijeenkomsten georganiseerd. Concrete voorbeelden:

- kennisateliers over pleegzorg en gesloten jeugdzorg
- Praktische handvatten voor gemeenten hoe zij hun PGB beleid kunnen inrichten. Hierin gaan we ook in op de mogelijkheden van kleine innovatieve zorgaanbieders.
- Crisiszorg: hoe kunnen gemeenten hun crisiszorg praktisch organiseren?

In samenwerking met het NJI worden op de website www.voordejeugd.nl regelmatig goede voorbeelden uit het land verspreid. Daartoe heeft het NJI een database van goede voorbeelden ingericht. Het Kennisnet Jeugd van het NJI is een digitaal forum waar gemeenten, aanbieders, professionals en cliëntenorganisaties hun kennis kunnen delen.

Naast de transitie-monitor leveren de beleidsplannen van gemeenten veel informatie over hoe gemeenten de organisatie van jeugdhulp lokaal en regionaal gaan vormgeven. De beleidsplannen bevatten dus veel bruikbare en inspirerende voorbeelden. Deze worden in opdracht van het transitiebureau de komende periode ontsloten via een digitale matrix op de website voordejeugd.nl

Tot slot wordt ook in 2014 een gezamenlijke werkagenda passend onderwijs-jeugdhulp uitgevoerd door de onderwijsraden en de VNG, in opdracht van VWS en OCW. Met de invoering van passend onderwijs en de decentralisatie van de jeugdzorg worden schoolbesturen en gemeenten gezamenlijk verantwoordelijk voor de afstemming tussen onderwijsondersteuning en zorg voor kinderen en jongeren. Naast duidelijk onderscheiden eigen verantwoordelijkheden hebben de partners een gezamenlijk belang en een gezamenlijke verantwoordelijkheid: het zorgen voor samenhang tussen enerzijds onderwijsondersteuning in de school, en anderzijds jeugd- en welzijnsvoorzieningen, opvoedings- en opgroei-ondersteuning en jeugdhulp buiten de school. Deze samenhang is van belang om het mogelijk te maken dat kinderen naar school kunnen en op school kunnen functioneren met behulp van bijvoorbeeld begeleiding. Ook in bredere zin, bijvoorbeeld ten aanzien van onderwerpen als voor- en vroegschoolse educatie, voortijdig schoolverlaten en de overgang onderwijs-arbeidsmarkt zijn gemeenten en schoolbesturen voor een optimale opbrengst op elkaar aangewezen.

Om gemeenten en samenwerkingsverbanden te ondersteunen worden vanuit de werkagenda verschillende activiteiten uitgevoerd. Naast een update van de handreiking worden ook bijeenkomsten in de regio's gefaciliteerd met inzet van onderwijs en gemeentelijke experts.

4.3 Werkagenda's

In opdracht van de VNG en Rijk zijn werkgroepen ingesteld met deelnemers uit gemeenten en veldpartijen. Doel is om te komen tot een gezamenlijk beeld van de opgave voor gemeenten en zorgaanbieders en om producten te definiëren die de werkgroepen of zelf kunnen uitvoeren of kan suggereren aan het Rijk/de VNG en waarmee het transitiebureau partijen kan ondersteunen. De VNG is eerstverantwoordelijke voor de werkagenda's. De werkgroepen zijn ervoor verantwoordelijk dat ze voor het toebedeelde thema de opgave formuleren, erover communiceren, adresseren en waar nodig als groep of zelf ondersteunen en meewerken bij uitvoering en implementatie. Per product worden er – indien wenselijk – aanvullend verantwoordelijkheden belegd. De werkagenda's worden waar nodig afgestemd met andere decentralisaties en passend onderwijs. Er zijn werkagenda's ingericht voor specialistische vormen van jeugdhulp, zoals jeugd-ggz en jeugd-AWBZ. De werkagenda's jeugd-ggz en jeugd-AWBZ worden in onderstaand overzicht separaat genoemd, maar daar waar relevant en mogelijk worden de activiteiten en producten in samenhang met de andere werkgroepen (binnen de thematische werkagenda's) gerealiseerd.

Op dit moment zijn de verschillende werkagenda's gedefinieerd. De werkagenda's worden steeds aangevuld naar behoefte. Hieronder is een lijst opgenomen van prioritaire producten.

Inzet passende hulp

De werkagenda Inzet passende hulp (toegang) richt zich op het toerusten van gemeenten om hun toegang zo optimaal mogelijk in te richten. Er is hierbij aandacht voor het versterken van de preventie (om zo de druk op specialistischer hulp te voorkomen) en de samenhang met andere gemeentelijke domeinen.

Onderwerp	Product	Datum gereed
Gemeenten ondersteunen bij het inrichten van de toeleiding naar jeugdhulp	Functioneel ontwerp voor gemeenten met verschillende modellen toeleiding	Gereed
Samenwerkingsafspraken gemeenten, Raad voor de Kinderbescherming over toeleiding naar kinderbebeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering	Landelijk toetsingskader	Gereed
Inrichting AMHK	Ondersteuningsprogramma inrichten AMHK	Gereed

Kwaliteit en toezicht

De werkagenda Kwaliteit en toezicht richt zich op het toerusten van gemeenten om de kwaliteit van de in hun gemeente geboden zorg te stellen, toetsen en borgen.

Onderwerp	Product	Datum gereed
Gemeenten hebben een handvat bij het opstellen beleidsplan en het voeren van beleid	Checklist voor gemeenten	Gereed
Gemeenten voeren kwaliteitsbeleid	- Overzicht wettelijke kwaliteitseisen in Jeugdwet. Dit is de bouwsteen voor: - Informatiebrochure met overzicht wettelijke en andere kwaliteitseisen veldnormen - Plan van aanpak één breed	Gereed Maart 2014 Maart 2014

	kwaditeitskader jeugd	
	- Breed kwaliteitskader jeugd gerealiseerd	December 2014
Gemeenten en andere partijen hebben duidelijk wat de consequenties van het huidige professionaliseringstraject in de Wet op de jeugdzorg zijn voor het nieuwe stelsel.	- Factsheet over professionalisering onder de Wjz - Oriëntatiepaper voor gemeenten	Maart 2014 Maart 2014
Gemeenten hebben zicht op de werking van het systeem certificering	Informatiebrochure over het systeem van certificering	Gereed
Positionering cliënten	Advies over de organisatie, positionering en financiering van het intersectorale vertrouwenswerk na de transitie jeugd	Gereed
Ontwikkeling en invoeren regionale monitor vanuit cliëntenperspectief (motie Voortman/Ypma)	regionale monitor vanuit cliëntenperspectief	Oktober 2014
Pleegzorg	- Brochure met het kwaliteitskader voorbereiding, screening en begeleiding aspirant (netwerk) pleegouders. - Brochure over gezinshuizen - Afspraak tussen VNG en JN over toepassing van het kwaliteitskader voorbereiding, screening en begeleiding aspirant (netwerk) pleegouders.	Maart 2014 Maart 2014 Maart 2014

De informatievoorziening aan gemeenten en andere partijen over de professionalisering in het nieuwe stelsel vindt voorjaar 2014 plaats.

Jeugd-GGZ

De werkagenda jeugd-ggz heeft als doel het borgen van de continuïteit en verdere doorontwikkeling van de verantwoorde en kwalitatieve, doelmatige en betaalbare en toegankelijke jeugd-ggz.

Onderwerp	Product	Datum gereed
Samenwerking met zorgverzekeraar	Opleveren afspraken met zorgverzekeraar over aansluiting jeugdinstel op zorgverzekeringwet	Najaar 2014
Afbakening somatiek / jeugd-ggz	Helderheid over afbakening zorg tussen Jeugdwet en Zvw	Najaar 2014
Financieringssystematiek	Besluit ten aanzien van inrichting financieringssystematiek (o.a. jeugd-ggz)	Gereed
Inzicht huidige situatie en overdracht kennis en informatie van zorgverzekeraars aan gemeenten	Inzicht in huidig zorgaanbod: inzicht in duur en intensiteit van trajecten en mate waarin daarbij sprake is van specialistische inzet Overdracht aan gemeenten	Gereed Gereed December 2014

Jeugd met beperkingen-decentralisatie vanuit AWBZ

De werkagenda jeugd-AWBZ borgt de continuïteit en verdere doorontwikkeling van verantwoorde en kwalitatieve, doelmatige en betaalbare en toegankelijke zorg voor de zorg aan jeugdigen die wordt gedecentraliseerd vanuit de AWBZ. Eind 2013 is door alle betrokkenen vastgesteld wat gemeenten moeten weten over de decentralisatie van jeugd

met beperkingen vanuit de AWBZ naar de verantwoordelijkheden van gemeenten voor jeugdhulp conform de Jeugdwet. Daarop is een brochure met informatie beschikbaar gesteld aan gemeenten.

Onderwerp	Product	Datum gereed
Inzicht bij gemeenten in huidige situatie	Inzicht in huidige zorg per functies (inclusief begeleiding en persoonlijke verzorging en verblijf kortdurend in geval van een lichamelijke of zintuiglijke beperking of somatische aandoening)	Gereed

4.4 Transformatie

Gemeenten, professionals, instellingen ouders en jeugdigen staan voor de opgave om een omslag in de jeugdhulp te realiseren. Op heel veel plekken is deze transformatie al volop aan de gang en leidt het tot een visie op hoe de jeugdhulp anders kan worden vormgegeven. Op vele plaatsen pilots en projecten plaats. De bestuurlijke partners willen de transformatie zo veel stimuleren en ondersteunen. In de afgelopen maanden hebben het Rijk, VNG, gemeenten, branche- en beroepsorganisaties, taakorganisaties van justitie, cliëntenorganisaties en lokale partijen uitgebreid met elkaar gesproken over de gewenste transformatie en de wijze waarop deze landelijk gestimuleerd en ondersteund kan worden. De uitkomsten hiervan worden momenteel vastgesteld. Over de uitkomst wordt de Tweede Kamer in maart 2014 geïnformeerd.